

SÄÄTIÖN INSTITUTUM ROMANUM FINLANDIAE JA SUOMEN ROOMAN-INSTITUUTIN STRATEGIA 2017–2022

Hyväksytty hallituksen kokouksessa 22.2.2017. Voimassaoloa pidennetty hallituksen kokouksessa 26.5.2020.

SISÄLLYS

1. Institutum Romanum Finlandiae: säätiö ja instituutti
2. Toimintaympäristö
3. Arvot
4. Missio: tehtävä vuoteen 2022
5. Visio: päämäärä vuoteen 2022
6. Haasteet
7. Vaikuttavuus
8. Strategiset tavoitteet ja kehittämiskohteet
 - o Avoin tiede ja tutkimuksen infrastruktuurit
 - o Julkaisutoiminnan näkyvyys ja vaikuttavuus
 - o Kestävä rahoituspohja
9. Toimeenpano ja seuranta

1. INSTITUTUM ROMANUM FINLANDIAE: SÄÄTIÖ JA INSTITUUTTI

Säätiö Institutum Romanum Finlandiae on perustettu vuonna 1938 ylläpitämään suomalaista tieteellistä instituuttia Roomassa. Suomen Rooman-instituutti aloitti toimintansa vuonna 1954 ja se toimii Villa Lanten renessanssihuivilassa Roomassa.

Instituutin päätehtävät ovat tieteellinen tutkimus ja tutkijakoulutus. Tutkimus- ja koulutusaloja ovat historia, klassillinen filologia, arkeologia ja taidehistoria sekä taiteellisia aloja arkkitehtuuri ja kuvataide, mutta myös muiden humanististen alojen Roomaan ja Italiaan liittyvä tutkimus. Tieteen lisäksi instituutti edistää taidetta.

2. TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Säätiö ja instituutti toimivat osana suomalaista ja kansainvälistä akateemista maailmaa ja tiedeyhteisöä. Niiden lähimpiä yhteistyökumppaneita ja sidosryhmiä ovat keskeisten toimialojen yliopistolliset laitokset Suomessa, Italiassa ja muissa maissa sekä julkiset ja yksityiset tutkimuksen rahoittajat. Yliopistojen profiloituneissa tutkimustaan ja opetustaan säätiön pitää olla tiedepolitiikan keskustelujen aktiivinen osapuoli ja huolehtia yhteistyön jatkuvuudesta yliopistollisten yksiköiden muuttuessa. Säätiön läheisiä yhteistyökumppaneita ovat myös muut tiedeinstituuttisäätiöt ja Suomen kulttuuri- ja tiedeinstituutit ry (SKTI).

Instituutin toimialoille on ominaista riippuvuus kilpailusta määräaikaisesta rahoituksesta. Koska yliopistomaailma on syvässä murroksessa, instituutin asema edustamallaan aloilla korostuu opetuksessa, tutkimuksessa ja tutkimuksen rahoittajana.

3. ARVOT

Instituutin toiminnan arvot perustuvat sen tehtävään tieteellisenä tutkimuslaitoksena. Näitä arvoja ovat tieteellinen laatu, tutkimuksellinen riippumattomuus, totuudellisuus, kriittisyys, sivistys, luovuus, oikeudenmukaisuus, kestävä kehitys, sukupuolten tasa-arvo ja suvaitsevaisuus.

4. MISSIO: TEHTÄVÄ VUOTEEN 2022

Säätiön tehtävänä on taata instituutin toimintaedellytykset ja valvoa sen varsinaisen tehtävän toteutumista.

Instituutti harjoittaa toimialoillaan korkeatasoista tieteellistä tutkimusta ja tutkijakoulutusta.

Instituutti on keskeinen osa Suomen tieteellistä toimintaympäristöä. Sen toiminta tukee kansallisia tiede- ja koulutuspoliittisia tavoitteita, erityisesti digitaalista murrosta ja avointa tiedettä ja tutkimusta. Instituutti vahvistaa humanististen alojen kansainvälisiä toimintamahdollisuuksia. Instituutti on kansainvälisesti arvostettu tutkimuslaitos ja osa Roomassa toimivaa tutkimusverkostoa. Instituutti on myös tunnustettu asiantuntijataho omia alojaan koskevassa yhteiskunnallisessa keskustelussa Suomessa.

Instituutti tarjoaa innostavan tutkimusympäristön, joka edistää tiedettä ja laajaa tietoisuutta antiikin kulttuuriperinnön merkityksestä. Opiskelijoiden, tutkijoiden ja taiteilijoiden asuminen samassa instituutissa kaataa tieteenalojen raja-aitoja ja luo alustan tieteen ja taiteen yhteishankkeille. Instituutin taiteilijaresidenssi mahdollistaa keskittymisen taiteelliseen työhön Roomassa.

5. VISIO: PÄÄMÄÄRÄ VUOTEEN 2022

Instituutti on arvostettu tutkimuslaitos ja houkutteleva kansainvälinen yhteistyökumppani. Tutkimuksen tulokset julkaistaan parhailla tieteellisillä foorumeilla. Instituutin oma julkaisusarja ja muut julkaisut ovat hyvää kansainvälistä tasoa.

Avoimen tieteen periaatteet ovat vakiintuneet kaikkeen instituutin julkaisutoimintaan ja tutkimusaineistojen tallettamiseen.

Instituutin tutkimusryhmät saavuttavat tieteellisesti merkittäviä tuloksia ja niihin osallistuneet tutkijat menestyvät tutkijanuralla. Julkaisujen avoin saatavuus lisää niiden vaikuttavuutta.

Instituutissa tehty tieteellinen ja taiteellinen työ lisäävät antiikin maailman, Rooman ja italialaisen kulttuuriperinnön tuntemusta Suomessa. Instituutti on aktiivinen ja aloitteellinen vaikuttaja suomalaisessa tiedepolitiikassa.

6. HAASTEET

Tieteen kentällä kilpailu asemasta, resursseista ja asiantuntevista henkilöistä on kiristynyt. Digitaalinen murros muuttaa toimintaympäristöjä. Humanistisen tutkimuksen on kyettävä osoittamaan tutkimuksen korkea taso, tieteellinen merkitys ja yhteiskunnallinen vaikuttavuus.

Säätiön talous ja instituutin toiminta on lähes kokonaan riippuvainen julkisesta rahoituksesta. Muutokset valtionavustuksia koskevissa säännöissä ja valtion rahapelituottojen jakoperusteissa vaikuttavat suoraan instituutin toimintaedellytyksiin. Säätiö pyrkii kasvattamaan oman ja ulkopuolisen rahoituksen osuutta samalla, kun se turvaa julkisen rahoituksen jatkuvuuden. Säätiön on huolehdittava instituuttikiinteistön pitkäjänteisestä kunnossapidosta yhteistyössä valtio-omistajan kanssa.

Strategiakauden aikana säätiö tekee riskikartoituksen instituutin toiminnasta ja toimintaympäristöstä.

7. VAIKUTTAVUUS

Säätiön ja instituutin toiminnan vaikuttavuus on humanistiselle alalle tyypillisesti pitkäkestoista ja sitä arvioidaan laadullisin ja määrällisin mittarein. Tieteellisessä toiminnassa arvioidaan instituutin omien julkaisujen leviämistä olennaisille foorumeille, instituutin henkilökunnan tieteellisiä julkaisuja, instituutissa vierailneiden tutkijoiden määrää ja tutkimustoimintaa sekä tieteellisten tapahtumien lukumäärää ja yleisömääriä. Opetustoimintaa arvioidaan toteutuneiden kurssien ja niiden saaman palautteen kautta. Kulttuuritoiminnassa pyritään ennen kaikkea laadulliseen vaikuttamiseen: instituutti on suomalaisen kulttuurin ikkuna Roomaan. Instituutin avoimuus suurelle yleisölle on tärkeä vaikuttamisen keino. Tavoitteena on, että Roomassa vierailevat suomalaiset kokevat instituutin omakseen. Kaikesta toiminnasta pidetään mediaseurantaa suomalaisissa, italialaisissa ja kansainvälisissä medioissa.

8. STRATEGISET TAVOITTEET JA KEHITYSKOHEET

Instituutin toiminnan keskeisiä aloja ovat tieteellinen tutkimus, opetus ja tutkijakoulutus, tieteellinen julkaisutoiminta, taiteellinen toiminta ja yhteiskunnallinen vuorovaikutus. Toiminnan edellytyksiä ovat asiantunteva henkilöstö, hyvä ja avoin hallinto ja riittävä rahoitus. Strategiakaudella 2017–2022 kehitystoimet kohdistetaan seuraaviin hankkeisiin:

1. Avoin tiede ja tutkimuksen infrastruktuurit

Strateginen tavoite

Instituutti vahvistaa asemaansa ja merkitystään osana suomalaista humanististen alojen tutkimuksen infrastruktuuria. Infrastruktuurit ymmärretään sekä Rooman toimipaikkaan sidottuina (instituutti, kirjasto) että paikkaan sitomattomina digitaalisina infrastruktuureina. Instituutissa koottu tutkimusaineisto on saatavilla avoimen tieteen periaatteiden mukaisesti.

Toteutus

Strategiakaudella instituutti aloittaa digitaalisen tutkimusinfrastruktuurin rakentamisen ja hallussaan olevien tutkimusaineistojen digitoinnin. Digitaalista infrastruktuuria tutkimusaineiston pitkäaikaissäilytykseen kehitetään yhdessä suomalaisen arkisto- ja kirjastolaitoksen kanssa. Hankkeeseen haetaan erillistä rahoitusta suomalaisilta säätiöiltä ja yksityisiltä rahoittajilta.

Toimenpiteet vahvistavat erityisesti tieteellistä tutkimusta ja julkaisutoimintaa, ja mahdollistavat opetuksen jatkokehittämisen.

Avoimen tieteen ja tutkimusinfrastruktuurin kehittämisestä vastaa instituutin johtaja.

2. Julkaisutoiminnan näkyvyys ja vaikuttavuus

Strateginen tavoite

Instituutin julkaisusarja ActaIRF on erityisesti antiikintutkimuksen alalla korkeatasoinen julkaisufoorumi. Sarja julkaistaan jo nyt painetun kirjan lisäksi avoimesti instituutin kotisivuilla. Strategiakaudella panostetaan sarjan näkyvyyteen ja tunnettuuteen, ja kohotetaan sarjan arvostusta sekä kotimaisessa julkaisuluokituksessa että kansainvälisesti.

Toteutus

Julkaisusarjojen teoksia tarjotaan aktiivisemmin arvosteltavaksi instituutin tutkimusalojen johtaviin aikakausjulkaisuihin. Selvitetään, mikä avoimen julkaisun foorumi tavoittaa tieteellisen yleisön parhaiten. Julkaisusarjan toimitus- ja vertaisarviointiprosessi käydään läpi ja varmistetaan, että ne vastaavat tieteenalan korkeatasoisimpien julkaisujen käytäntöjä.

Julkaisusarjan kehittämisestä vastaavat sarjan päätoimittaja ja instituutin intendentti.

3. Kestävä rahoituspohja

Strateginen tavoite

Säätiö vastaa instituutin rahoituksen hankkimisesta niin, että toimintaedellytykset säilyvät hyvinä. Säätiö pyrkii strategiakauden aikana nostamaan oman ja ulkopuolisen rahoituksen osuuden 30 %:iin vuosittaisista toimintamenoista. Tavoite vastaa Opetus- ja kulttuuriministeriön ohjeistusta tiedeinstituuttien toiminta-avustuksella katettavista menosta.

Toteutus

Instituutin perusrahoitus tulee opetus- ja kulttuuriministeriöltä, jonka kanssa säätiö ja instituutti ylläpitävät aktiivisia ja toiminnallisia yhteistyösuhteita.

Säätiön rahoituspohjaa vahvistetaan lisäämällä varainhankintaa ja ulkopuolista rahoitusta. Rahoituksen hankintaa kehitetään kolmella sektorilla

- 1.) Haetaan aktiivisesti rahoitusta erillisiin, kertaluonteisiin hankkeisiin tutkimusta ja kulttuurihankkeita rahoittavilta säätiöiltä.
- 2.) Tuetaan johtajan ja tutkijalehtorin tutkimusrahoituksen hakua ja kehitetään instituutin edellytyksiä toimia tutkimushankkeiden suorituspaikkana.
- 3.) Kehitetään varainhankintaa yksityishenkilöiden ja yritysten suuntaan. Laaditaan testamenttilahjoitusohjeet instituutin kotisivuille.

Varainhankinnan edistämiseksi säätiö on laatinut erillisen rahoitussuunnitelman strategiakaudelle 2017–2022. Säätiön rahoituspohjasta vastaa hallituksen Hallinto- ja talousvaliokunta yhdessä asiamiehen kanssa.

Vahva perustoiminta

Strategisten painopisteiden lisäksi instituutti arvioi jatkuvasti perustoimintansa tarkoituksenmukaisuutta. Instituutin tieteellisestä toiminnasta vastaa johtaja tukena tutkijalehtori. Opetustoimintaa kehitetään erityisesti suhteessa yliopistojen tarjoamaan opetukseen antiikin- ja keskiajantutkimuksen alalla. Opetustoiminnasta vastaavat johtaja ja tutkijalehtori.

Säätiön ja instituutin hallinto perustuu vahvaan paikalliseen asiantuntemukseen Roomassa ja hyvään säätiötapaan Suomessa. Strategiakaudella tavoitteena on digitalisoida säätiön ja instituutin taloushallinto. Instituutin johtamisesta ja hallinnosta vastaa johtaja tukena intendentti, säätiön hallinnosta asiamies.

Instituutti ylläpitää taiteilija-ateljeeta, jonne työskentelemään valitaan yhteistyökumppanien kanssa suomalaisia kuvataiteilijoita. Lisäksi instituutti tarjoaa työskentelymahdollisuuksia muiden taiteen alojen edustajille. Konserttitoiminta esittelee suomalaista musiikkia Italiassa. Kulttuuritoiminnasta vastaa intendentti.

9. TOIMEENPANO JA SEURANTA

Strategia toimeenpannaan vuosittaisen toimintasuunnitelman kautta. Siinä esitetään konkreettiset toimenpiteet, vastuut ja resurssit strategian tavoitteiden saavuttamiseksi.

Strategian toteuttaa instituutin henkilöstö ja asiamies, sen toteutumista valvoo säätöön hallitus. Strategian toteutumista seurataan vuosikertomuksissa 2017–2022.

Hallitus vierailee instituutissa vähintään strategiakauden alussa ja lopussa ja käy läpi tavoitteita ja toteutusta instituutin henkilökunnan kanssa. Instituutin johtaja osallistuu vähintään kerran vuodessa hallituksen kokoukseen.